

UTKELELET

8. SIDO · POLITIKAI · NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában

Egész évre	— — 1150
Félévre	— — 600
Negyedévre	— — 320
Egy hónapra	— — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra	Ck 40—
Egyes szám	— — 3—

1927 augusztus 11 Csütörtök
 Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 180 szám
 5687 Ab 13

Stockholm—Konstantinápoly

Néhány nap múlva Budapesten összeülnek Közép-Európa és a Balkán államainak vasutügyi delegátusai egy olyan konferenciára, amely kiemelkedik a járványszerű konferenciák végeláthatatlan sorából. A budapesti konferencián ki fogják teríteni a szétmarcangolt Európa sokbarázdás térképét és két ceruzával két markáns vonalat húznak végig a kivénhedt kontinens ráncos testén. Az egyik vonal Osztendeből fog kiindulni és Berlinben torpan meg, hogy beleolvadjon a másik vonalba, amely Stockholmtól merész kanyarodással lefut egészen Konstantinápolyig.

A mai generáció talán meg sem érzi ennek a két kék ceruzavonalnak az emberi jelentőségét. Valamikor, amikor a világ még nem tudta, hogy mi az a tank és mi a negyvenkettős mozsárügy, a boldog halandó, akinek sikerült szerény, de tisztességes jövedelméből minden hónapban félretenni valamit, vagy a még boldogabb halandó, akinél néhány száz korona, márka, vagy frank nem is számított, decemberben, vagy júliusban, szezon szerint, beült a nemzetközi expressz akármelyik osztályának pazarul elegáns kocsijába, kényelmesen végigdült a waggon-lit ágyán és senki sem háborgatta, sehol sem kellett átszállania s nem kérték tőle vizumot, nem turták fel az utazóböröndjeit, csak a végállomáson: Konstantinápolyban, Osztendeből, Stockholmiban kopogtatott be hozzá udvariasan a kalauz, hogy megérkezett.

Ez meglehetősen régen volt. Tizenhárom végtelen és véres, nyomorúságos és nyomasztó esztendő múlt el azóta. A technika, különösen a közlekedés terén ezalatt a 13 év alatt mérőföldes csizmákban haladt előre. Fahrmanntól képtelen kétszárnyú légi járművéből hálózobásébéldőtermes, száz utasra berendezett diadalmas óceánjáró gépmadar lett. Az első önműködő motoroszekér helyett ma karcsu, elegáns, kényelmes és kellemes autómobilok suhannak végig a konzervatívizmusukból kivetkőzött országutakon. Egyedül a vasut az, amely visszamaradt a fejlődésben, sőt egyes helyeken nemcsak technikai berendezés és kényelem, gyorsaság és életbiztonság tekintetében esett vissza kétszer tizenhárom esztendővel is, hanem az utazás vasuton valósággal luxus lett. A kimonodottan tömegszállításra predestinált vasut egyes országokban, a magas árak miatt, ugyszólván hozzáférhetetlen a tömegek részére. Nem beszélünk arról, hogy az utazás gyorsasága terén valamikor forradalmat jelentő vasut sok helyen, mint például nálunk, a csigalassúság jelképe lett. Nem beszélünk az órákat és félnapokat rabló csatlakozásokról, késésekről és az igen gyakori szerencsétlenségekről. Nem beszélünk a vonatokon tobzó piszokról és kényelmetlenségről, a nyugateurópai értelemben vett udvariasság gyakori hiányáról, amely a visszafejlődés többi komponenseivel együtt járult hozzá, hogy például az autóközlekedés ma már a legtöbb ilyen országban igen komoly konkurrens az állam által fenntartott vasutnak.

A budapesti konferencia ezeknek a problémáknak csak egyetlen fejezetével akar foglalkozni. Egyelőre csupán arról van szó, hogy nemzetközi viszonylatban kiküszöbölje a sűrűn váltakozó országhatárok által támadt egyik kellemetlenséget, az átszállásokat. Vissza akarja állítani az elmosódott emlékezetű boldog békeidő egyik igen jellegzetes megszokottságát. Ki fogják mondani a konferencián, hogy 13 évvel a világháború kitörése után a takarékos hiva-

talnok, vagy a jómódu kereskedő ismét abba a kényelmes helyzetbe juthat, hogy ha ma este Szófiában, vagy Bukarestben feitül a nemzetközi expresszre, kiszállás nélkül, várakozás nélkül utazhat akár Stockholmig is. Az akarat és az elhatározás mindenesetre jóleső érzést kelt azok szívében, akik még nem felejtették el, hogy volt valamikor egy időszak, amikor ez magától értetődő dolog volt.

A budapesti konferencia várható határozata vissza fogja varázsolni a háború előtti évek egy kicsiny darabját. Egy darab békét. Csak hogy ezt a jóleső érzést bizonyos keserűség is kíséri. A takarékos hivatalnok nem fog Stock-

holmába utazni, mert három év alatt sem tud annyit félretenni, amennyire ma kerül ez az ut. A jómódu kereskedő, gyáros, vagy magánzó is meg fogja gondolni, mielőtt megváltja jegyét, mert a közvetlen vasuti összeköttetés Norvégia és Konstantinápoly között csak akkor bir komoly értékekkel, ha elutazás előtt nem kell már hónapokkal előbb másfél tucat iratot beszerezni, utlevél után szaladgálni, 16 féle vizumot váltani és a határokon sem fogja 16-különböző állam kíváncsi vámtisztviselője a málháját feltorni, az iratait felülvizsgálni, esetleg a zsebét is kikutatni, hogy nem e csempész ki valamit az országból, nem-e visz több pénzt, mint amennyire szüksége van.

Ezzel a kérdéssel nem fog a budapesti konferencia foglalkozni. (d. e.)

Trozkijt és Zinovjevet kizárták a kommunista párt végrehajtóbizottságából

Moszkva, augusztus 10. Az orosz kommunista párt tegnapi kongresszusán óriási szótöbbséggel kimondta, hogy Trozkijt és Zinovjevet, akik tudvalevőleg a jelenlegi rezsimmel szemben a mérsékelt ellenzékét alkották, kizárja a párt központi végrehajtóbizottságából.

Alkotmányellenesen szavazták meg a vasuti államtitkárság feloszlatását

A nem liberális miniszterek tovább zúgolódnak mellőzésük miatt

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban bukaresti jelentés alapján arról számoltunk be, hogy a liberális kormányban közreműködő pártokivüli miniszterek: Stelian Popescu, Lupu és Argetoianu föltöbb elégedetlenek helyzetükkel. Bratianu liberális miniszterhelyetteseket nevezett ki melléjük felügyelőnek, a minisztertanács az ő meghallgatásuk nélkül dönt minden kérdésben és Bratianu Vintila minduntalan levelekben hívja fel őket a takarékos-ságra. A „Cuvantul“ legújabb számában most arról vél tudni, hogy ezt az elégedetlenséget a liberális kormány eszimatikusan előkészített taktikai sakk-huzásai hívták elő, amelyeknek végcélja a pártokivüli minisztereknek a kormányból való eltávolítása volna.

A liberális miniszterek mozgolódnak

Ime, mit ír a bukaresti lap: Politikai körökben erősen tartja magát a hír, hogy a kormányt közlebről át fogják alakítani. A liberális párt volt minisztereinek és miniszterjelöltjeinek galériája, akik Titulescu, Stelian Popescu, Lupu és Argetoianu belépése folytán kimaradtak az új Bratianu-kormányból, megkezdtek az „együttműködő“ miniszterek kifutását. Mi célból van szükség még mindig a pártokivüli miniszterekre, ha egy olyan kormány alakítása, amelyben az összes pártok résztvettek volna — amúgy sem sikerült? Kérdezik a kimaradt miniszterjelöltek a liberális miniszterektől és elsősorban a legjobban megközelíthető Duca belügyminisztertől.

Kik maradnak a fájdalompadon?

Hogy Duca mit felel ezekre a kérdésekre, azt csak sejteni lehet azokból a sajtóközleményekből, amelyek itt-ott napvilágot látnak. A „Politica“ című lapban Ducának egyik legintimebb barátja, Streitmann aláírásával cikk jelent meg a napokban, amelyben többek között a következőket kérdi a cikkíró: A mostani miniszterek közül vajjon hányan lesznek még ott a „fájdalompadon“ az őszi parlamenti ciklus megnyitásakor? Vajjon hányan fogják közülük felfogni, hogy mit is jelent számukra az: továbbra is megalázó helyzetükben maradni, mint afféle megtértek, akiknek eltávolítását a házigazdák megváltásként várják?

Argetoianu Párisba, Lupu Washingtonba megy

Ugyanakkor pedig az „Adeverul“-ban belügy-miniszteriumi inspiráció alatt hír jelenik meg arról, hogy Argetoianu párisi követ lesz, hogy Lupu dr.-t Washingtonba küldi diplomáciai misszióval a kormány. Stelian Popescurot nem igen lehet szó, mert ő az „Universul“-al együtt beiratkozott közben a liberális pártba. De szó van Titulescurot, Argetoianurot, Lupurot, Perietzeanurot... Hogy a kormány fizionómiaja megváltozik-e, ez Bratianu Jonel titka még. Az sincs kizárva, hogy ezeknek megtartása mellett új minisztereket is felvenne a kormányba Bratianu. Ha Maniu is akarná... — fejezi be érdekes cikkét a bukaresti lap.

A régenség nem approbálja a CFR államtitkárság megszüntetését

Az Averescu kormány által kreált CFR-államtitkárság megszüntetése és a liberális rendszer helyreállítása körül ismeretesen a parlament tribünjén és a sajtóban hatalmas vita keletkezett volt. Perietzeanu közlekedésügyi államtitkár kijelentette, nem sokkal eelőtt, hogy nincs semmi értelme az államtitkárság megszüntetésének és a statusquo helyreállításának, hiszen az ősz folyamán amúgy is teljes autonómiát adnak az államvasutnak. Bratianu Vintila intervenciójára azonban a parlament megszüntette az Averescu-féle organizációt.

A „Cuvantul“ azonban most arról ad hírt, hogy bár a régi organizációt a kamara megszüntette — az ujonnan megszavazott törvényt nem lehet életbeléptetni, mert a régenstanács nem fogadta el azt. A régenség a lap szerint arra az álláspontra helyezkedett, hogy a „lex Jonescu“ visszavonása alkotmányellenes aktus volt, amelyet nem hagyhat jóvá. A CFR-nél most legteljesebb fejlettség uralkodik emiatt, mert senki nem tudja, hogy tulajdonképpen melyik törvény értelmében is foglalkozzanak.

— Magyar konzulátust állítanak fel Pozsonyban. Budapestről jelentik: A magyar kormány megállapodást kötött a csehszlovák kormányval, hogy Pozsonyban magyar konzulátust állít fel, amelynek vezetője Bartók László konzul lesz. A konzulátus működési köre egész Csehszlovákiára kiterjed.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Nászrepülés

Kádár Imre regénye

A szándékoltásban mindig van valami művészetellenes, de egy erős és intuitív író kezében még az irányregény is művészivé nemesülhet. Kádár Imre regénye szándékolt mű, anélkül, hogy irányregény volna. Bár pszichoanalitikai regénynek hirdette művét, a könyv elolvasása után egyetlen adalékot sem nyertünk a freudi lélekelemzés igazságainak bizonyításához. Ez nem volna baj, sőt erény volna, ha a tömör és jól megformált mondatok során olyan élő alakok és mélységekből feltörő életek tárultak volna elénk, amelyek megértették volna velünk e korszakalkotó jónak, de rossznak sem mondható regény megszületésének szükségességét.

Kádár Imrének, a színes, sokszor szellemes publicistának gondolataiból alig-alig csillan meg egy-egy sugár e regényben, melynek meséje semmiesetre sem érdektelen, de inkább mese, mint életbrázolás. Legfőleg alakjainak erőszakos excentricitása az, amely megkapja az olvasót s arra kényszeríti, hogy a kifejezésben kétségen kívül fölülesen gazdag író végigkísérje a különös befejezésig.

Egy gyermekkori szerelem története van elmondva a Nászrepülésben, szerelemé, mely bizarr kiélési formáját nem az egymásratalálásban, hanem az egymástól eltávolodásban találja meg és vajdudó, kísérletező harc után végül is egyetlen, bár érthetetlen egyesülésben omlik össze. Kovács István, akinek alakjában a szerző félreérthetetlenül önmagát ábrázolja, a közepkori romantikus szerelmesek nosztalgijával töri magát Takács Judit kisasszony, operabékesnő kegyei után s bár Kovács István merőben Don Juan-típus: Takács Judit infernalis lénye előtt minden hódító készsége csődötmond. Valószínűleg e bizarr beállítást tartja a szerző pszichoanalitikai motívumnak regényében, amely azonban inkább a pathologia, mint a freudi lélektan körébe tartozik. Talán a nő és a férfi örök harca gondolatának kissé meghaladott strindbergi értelmezése kapta meg a szerző fantáziáját, anélkül, hogy fantáziája el tudott volna merülni az egészen finom és egészen rejtélyes lelki működések mélységeibe. Ez az elmerülésre való képesség Kádár Imre irásművészetének szerencséje és egyben szerencsétlensége. Szerencséje annyiban, hogy a mélységek felé való szédülés veszedelme nélkül tudja áthidalni az érzéketlen stílusbeli nehézségeit, szerencsétlensége annyiban, hogy nem tud felmelegíteni, nem tud közelebb hozni alakjaihoz és általában: meghatni nem tudja olvasóját.

Pedig tagadhatatlan, hogy vannak a regénynek egyes oldalai és egyes mondatai, amelyek költői verve-vel vannak megírva, egy lírai lélek hangulati rezzenékenységével, de mindig megalkuvón, mindig körültekintően, mindig láncra kötve a gondolat elszabadulni akaró sasmadarait, mintegy idegesen félve attól, hogy a regény mondataiból valami pozitív világfelfogás-féle ki ne lássék, mert ez komplikációkat okozhatna. Kádár Imre, az alapján véve modern ember, néhol egy feduális származású arisztokrata érzelmességével festi a magyar vidéki élet bukolikus hangulatait és semmiesetre sem teszi helyesen, hogy zsidó és progresszív multu ember létére, zsenitív igyekszik kendőzni Kovács

István alakját. Tőle több ösztinteseget és több nyíltságot várunk, annál is inkább, mert komolyan vesszük irodalmi kísérletezéseit és szeretnők, ha az ingadozások utjából végre valamilyen pozitív irányba lendülne. Ez művészetének is föltöbb hasznára válna, hiszen a Nászrepülésnek is egyik legfőbb hibája, hogy alakjait visszafojtottság és valami nyomasztó gátlás jellemzi, úgy hatnak, mintha nemcsak lélekben, hanem célokban és élet-körülményekben is állandóan borotvaélen táncolnának. S talán egészen helytálló az a feltevés is, hogy éppen a fentemlített okok miatt szükíti mondanivalójának menetét szinte balladai keretekbe, holott a regény belső természeténél fogva megkívánja az epikai szélesség hömpölygését, az élet ezerfelé elágazó forrásainak megmutatását, a fény és árnyék játékanak megérzékítését s mindazon ellentmondások motívációját, amelyek különösen korunk embereinek lelkében annyira otthonosak. Mindebből Kádár Imre regényében alig találunk valamit. Csak kompakt és néhol tündöklő mondataiak fénye az, amely rávilágít a szerző gyermekkori élményeinek szövevényére: a stílusza Kádár Imre legyőzte e regényben a mondanivalók Kádár Imréjét.

Mindazonáltal okunk van feltételezni, hogy Kádár Imre, akit minden tekintetben felkészültség, mesterségbeli tudás és szinte bántó hajlékonyság jellemez, meg fogja találni a szé-

lesebb skálájú írók elbeszélő-művészetének fonálát s akkor egy élettéljes és nem torzokéant ható művel fogja megajándékozni nem az erdélyi, hanem a magyar irodalmat.

Könyvét a kolozsvári Szépműves Céh adta ki, kifogástalan betűkkel, de nem előnyös formátumban. A könyv illusztrációit Koós Károly készítette. Salamon László

Ostrom alá vették a zárai jugoszláv konzulátust

Belgrád, augusztus 10. Vasárnap reggel kilenc és tizenegy óra között egy fascista tömeg meg akarta ostromolni a zárai jugoszláv konzulátust. Két órán keresztül tüntetett a tömeg a konzulátus előtt. Gyalázkodó kiáltások zúgtak órákon át és köveket dobáltak a konzulátus épületére. Karabinerik és fegyveresek csak nagynehézen tudták megvédeni a konzulátust újabb ostromtól.

A tüntetőknek egy alkalommal sikerült át-

törni a rendőrség kordonját és a készülő támadásnak csakis a megérkező katonai csapatok tudtak véget vetni. A lapok jelentése szerint a támadásra a jugoszláv diákok tüntetése adott okot a szomszédos Prekában. A jugoszláv diákok zászlószentelést tartottak és hazafias felkiáltásokban törtek ki. A zárai olaszok azt hitték, hogy ellenük hangzanak el a kiáltások, gyorsan hadsorokba alakultak és ostromra indultak a jugoszláv konzulátus ellen.

Doriot francia képviselő beismerte, hogy Moszkvából kapott pénzen szította a katonai lázadást

Páris, augusztus 10. A francia parlamentnek az a bizottsága, amelyet azért küldtek ki, hogy kivizsgálja, kik a hadseregben és flottában lábra kapott kommunista szellem kezdeményezői, megkezdte működését. Kihallgatták Doriot képviselőt, akihez a bizottság vezetője ezt a kérdést intézte:

— Ki finanszírozta kínai utazását?

Mire Doriot habozás nélkül így felelt:

— Április tizenötödikéig a francia kommunista párt, azontul a harmadik internacionale.

Doriotnak ebben a kijelentésében fontos beismerés van. A francia állampolgárnak korlátlan joga van, hogy politikai akaratát és meggyőződését érvényre juttassa. És amíg egyszerűen egy intern politikai akcióról van szó, amelyben francia állampolgárok vesznek részt, nagyon nehéz törvényes

eszközökkel a közelükbe férközni, még ha nyilvánvalóan államellenes tendenciáról van is szó, ha csak nem kétségtelen forradalmi tények azok. Abban a pillanatban azonban, amint a vezetők egyikének vallomásából bebizonyítható, hogy az iniciált mozgalom pénzbeli segédforrásait idegen faktoroktól kapja, már nem francia állampolgárok autonóm politikai ténykedése ez, hanem az állam veszedelmes akció, amelyet egy idegen állam emiszionáriusai intéznek, habár azok véletlenül francia állampolgárok.

A beismerés alapján tehát Doriot ellen megindítják lázítás miatt az eljárást. Ezt különben is a francia közvélemény régóta sürgeti, mert a francia katonák közötti engedetlenség esetei egyre gyakoribb k.

Magára gyujtotta a házat egy megzavarodott kolozsvári tisztviselő

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától) A Tudor Vladimirescu-ucca csendjét tegnap éjszaka, tizekét óra tájban tuzlarma, majd kétségbeesett segélykiáltások zaja verte fel. Egy földszintes ház ablakain keresztül füst áradt ki az uccára, majd lángnyelvek csapódtak ki az ablakok. A ház előtt pedig egy asszony kiabált kétségbeesetten segítség után. Rövidesen nagy embergyűrű vette körül a házat, később rendőrkészültség került elő. Az asszony reszketve mondta el, hogy férje, Orbán Kálmán tisztviselő részegen jött haza az éjszaka, megverte, kidobta az uccára és magára gyujtotta házát.

A rendőrök megpróbálták behatolni az égő szobába, de ennek ajtaja zárva volt. Erre feltörték az ajtót. Az égő szoba közepén ott állt a megvadult ember, karjait az ég felé tárva és eszelősen kiabálta:

— Tűz! Tűz!

Midőn a rendőrök észrevette, baltát ragadott és azzal próbálta kikérgetni őket a szobából. Csak hosszas küzdelem után sikerült a dühöngő embert ártalmatlanná tenni. Az egybegyűlt emberek azután a rendőrök segítségével negyedórai megfeszített munka után eloltották a tüzet. A dühöngő embert megkötözték és bevitték a rendőrségre. Itt azután megállapítást nyert, hogy Orbán Kálmán nem teljesen normális és az éjjel berugott állapotban roham vett rajta erőt. A szerencsétlen tisztviselő a rendőrségen töltötte az éjszakát és reggel, midőn kijőzanodva felébredt, sirva kért bocsánatot feleségétől.

Kotta - Lepage

Columbia
Parlophon
Polidor
Poliphon
Syrena

tánc és művész
gramofon
lemezek

90.— Leitől kezdve

TRISKA-nál

CLUJ, STR. ȘAGUNA 14.

nagy választékban kaphatók!

Full a kivé

(Newyork, a tőjától.) Bár a órákban érkező konok és makac készülődnek Szmégis a később reményt erősítő krácia nem me világ humanista kassággal.

Tegnap este — újból kilátás kivégzésének el kijelentette, ho függesztéséről sz gyává teszi. F jelentés nemal teszi ki magát nél sokkat köny élok sorából.

Sacco és V jüleg azt is hajtó tanác már ma

mert a tanácsna ben nyilatkozni kormányzó bele Száz

Tegnap min Vanzetti kivégz jogorvoslatokat tást és kegyelt annak ellenére, kért fel erre, s olaszok érdekébe adott válaszában jog által megeng és személyesen i vetet, hogy vilá hangulatáról.

A newyorki dése Fuller ko végsőkig fokozó

Tegnap óriá Newyorkban téren hatalm

A mai napo válik, vajjon S elektromos vérp amelyek állandó Vanzetti körül tették mindezio ilő két olasz e

1921-ben tö széke halálra akkor nyomban nek eszébe nem kással justizmo amerikai igazsá az ítélet végreh keltette, hogy tosak a dolguk tottak, nehogy kövessenek el.

Az elitelték erre egyre en európai kultur munkások, han szántan követel sét. Az eset elő

1920. április levő South Pai egy autombilt díták megtámad pénztáros és sz munkások kif banditák néhan pénztárost és a ezer dollárnyi sággal zajlott megdöbbenéstől a rablók ezt a

Fuller kormányzó már hajlandó a kivégzés elhalasztását kérő védői kérvénynek helyt adni?

A bostoni hóhér anarchisták megszöktették

(Newyork, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bár a tegnapi és a ma kora délutáni órákban érkezett táviratok jelentései szerint a katonák és makacs amerikai hatóságok nyugodtan készülődnek Sacco és Vanzetti kivégzésére, mégis a később érkezett híradások már azt a reményt erősítik meg, hogy az amerikai bürokrácia nem mer nyíltan harcra koveredni a világ humanista érzésű polgárságával és a munkássággal.

Tegnap este, mint azt Bostonból jelentik, — újból kilátásba helyezték Sacco és Vanzetti kivégzésének elhalasztását, mert a kormányzó kijelentette, hogy a védőknek a büntetés felfüggesztéséről szóló indítványát mérlegelés tárgyává teszi. Fuller kormányzó tehát — ha a jelentés nem alaptalan — retirálni fog s nem teszi ki magát annak, hogy Sacco és Vanzettinél sokkal könyörtelenebb halállal muljon ki az élek sorából.

Sacco és Vanzetti védőjével egyidejűleg azt is közölték, hogy a végrehajtó tanács ülését csütörtök helyett már ma, szerdán megtartják,

mert a tanácsnak az ítélet felfüggesztése ügyében nyilatkoznia kell abban az esetben, ha a kormányzó beleegyezik a felfüggesztésbe.

Százezer ember tüntetett Newyorkban

Tegnap minden arra vallott, hogy Sacco és Vanzetti kivégzése teljesen bizonyos. Az összes jogorvoslatokat kimerítették és minden perújítást és kegyelmi kérvényt visszautasítottak, annak ellenére, hogy Mussolini, akit Sacco apja kért fel erre, szintén interveniált az elítélt elszakok érdekében. Mussolini Sacco apjának adott válaszában közölte, hogy a nemzetközi jog által megengedett összes lépéseket megtette és személyesen is kérte a római amerikai követet, hogy világosítsa fel kormányát Európa hangulatáról.

A newyorki munkásság dühe és elkeseredése Fuller kormányzó magatartása miatt a végsőkig fokozódott.

Tegnap óriási tüntetések zajlottak le Newyorkban, amely után az Unió-téren hatalmas népgyűlés volt. A gyű-

lésen mintegy 100 ezer ember vett részt, mialatt a rendőrség a szomszédos házak tetőzetén foglalt helyet.

A tömegben rengeteg röpiratot osztottak szét, amelyben követelték a kivégzés megakadályozását. Incidens azonban nem történt.

Megszökött a hóhér a kivégzés előtt

Fuller kormányzó hősies magatartását nem követte a bostoni hóhér, akit hivatalosan a villamoszék kezelőjének neveznek, mert tegnap az anarchistáktól való félelmében megszökött a fegyházból s a rendőrség nem tartja kizártnak, hogy maguk az anarchisták tartják fogságban. Ha a kivégzés időpontjáig a hóhér nem jelentkezik a fegyházban, akkor a villamoszék gombját helyette az egyik börtönőr nyomja meg.

Forradalmi hangulat: bomba és mozgósítás

Még komoly forradalmi megmozdulások idején sem szoktak a hatóságok nagyobb apparátussal felkészülni a rend biztosítására, mint most, Sacco és Vanzetti kivégzésének időpontjára. Ami Amerikában történik, az már burkolt forradalomzamba megy, hiszen napról-napra ismétlődnek meg a legkülönbözőbb bomba-mérényletek. A newyorki helyzetre mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a rend fentartása érdekében Newyork 17 ezer főből álló rendőrlégénységét mozgósítják és a szabadságosokat is behívták szolgálattételre. Éjjel előtt újabb ezer munkás lépett tiltakozó sztrájkba. A városban és környékén újabb számos népgyűlést tartottak. Sacco és Vanzetti megmentésére alakult bizottság Borah és Lafolette szenátorokat is megnyerte az intervenció ügyének.

A tüntetésekkel egyidejűleg Chikagóból jelentik, hogy tegnap a katolikus székesegyház ellen újabb bombamerénylet következett el, a bomba a templom közepén robbant fel, amelyet erősen megrongált. Tegnap Berlinben az amerikai követség épülete előtt nagyszámu munkásság gyűlt egybe és tüntetett az amerikai követség ellen. Komolyabb összeütközésre azonban nem került sor, mert a követség épületét megerősített rendőrsztag őrzi. A tüntetők közül 22 embert letartóztattak.

Sacco és Vanzetti

A mai napon, augusztus 11-ikén végleg elvált, vajjon Saccot és Vanzettit beültetik-e az elektromos verpadra, vagy sem. Az újságok, amelyek állandóan felszínre tartják a Sacco és Vanzetti körül zajló eseményeket, alig ismerik a mindezekig tüzetesen a siralomházban ülő két olasz esetét.

1921-ben történt, amikor Dedhan esküdt-széke halálra ítélte Saccot és Vanzettit. Ha akkor nyomban végrehajtnák az ítéletet, senki-nek eszébe nem jutott volna, hogy a két munkással justizmord történt, azonban maga az amerikai igazságszolgáltatás évekig halasztotta az ítélet végrehajtását, ami azt a benyomást keltette, hogy Amerika bírái nem voltak biztosak a dolgukban és ők maguk is attól tartottak, nehogy végzetes igazságügyi tévedést kövessenek el.

Az elítéltek megkegyelmezését célzó agitáció erre egyre energikusabbá lett, különösen az európai kulturországokban, ahol nemcsak a munkások, hanem a polgárok testületei is elszántan követelték a halálos ítélet felfüggesztését. Az eset előzményei a következők:

1920. április 15-ikén a Boston közelében levő South Paintreeben délután három órákor egy autóbilát a legforgalmasabb utcán banditák megtámadták. A gépkocsiban egy gyári pénztáros és szolgálta ült azzal a pénzzel, amit a munkások kifizetésére hoztak magukkal. A banditák néhány revolverlövessel megölték a pénztárost és a szolgát és elrabolták néhány ezer dolláros pénzüket. Olyan pokoli gyorsasággal zajlott ez le, hogy a járókelőknek a megdöbbenéstől szinte elállott a lélegzetük és a rablók ezt a pszichikai néhány pillanatot

használták fel arra, hogy egy másik autóban eltűnjenek a tett színhelyéről.

Körülbelül ugyanakkor a közeli Bridgewater városban hasonló eset játszódott le. A hatóságoknak az volt tehát a feltevésük, hogy a tettesek nyomban azután gépkocsiztak át a másik városba.

A rendőrség a nyomozások során megtudta, hogy Bridgewater egyik autogarázsába egy olasz ember gyanus autóbilát hozott javítás céljából. Az autóbilét azonban csak május 5-ikén jelentkezett egy Bonda nevű olasz ember három társával. Bondát a garázsbeliek szerették volna visszatartani, amíg a rendőrséget ottlétéről értesítik, ő azonban a veszedelmet megsejtve, elillant. Azóta nem tudták megtalálni. Három barátját azonban a rendőrség letartóztatta. Az egyikük Nicola Sacco cipőgyári munkás, a másik Bartelomo Vanzetti uccai árus, a harmadik egy munkás volt, akit azonnal szabadonbocsátották, mert már a rendőrségen alibit tudott bizonyítani. Saccoról és Vanzettiről tudták, hogy anarchisták. Ők maguk nem tudták kétségtelenül bebizonyítani, hogy április 15-ikén, a gyilkosság idején hol tartózkodtak. Sacco annál gyanusabb volt, minthogy ezen a napon nem jelent meg a cipőgyárban.

Mindketten azonban már elejétől fogva ártatlanságukat hangoztatták. Bondával — mondták azért jöttek a garázsba, hogy az autóbilon eltűntessék azokat a kommunista röpiratokat, amelyek őket kompromittálhatnák. Egy évig tartott ellenük a vizsgálat. 1921 május végén tárgyalásra érett a dolog. A vádhatóság 59 tanút vonultatott fel, a védelem kilencvenkilencet. A sok tanu természetesen

ellentmondó vallomást tett. Voltak, akik teljes határozottsággal felismerték bennük a paintreei rablógyilkosokat, mások viszont határozottan állították, hogy a banditák egészen másképpen néztek ki. Az esküdtek azonban a terhelő tanuknak adtak hitelt. Saccot és Vanzettit bűnösnek találták és mindkettőt 1921 május 31-ikén halálra ítélték.

Hat év telt el azóta. Az elítéltek megfellebezték az ítéletet, de kérvényüket visszautasították. A védők hétszer kérték a per újrafelvételét, az amerikai igazságszolgáltatás azonban mindenkor visszautasította a javaslatokat, arra azonban mégsem tudta elhatározni magát, hogy az ítéletet végrehajtsa. Körülbelül egy évvel ezelőtt úgy látszott, hogy az ügy kedvezőbb fordulatot vesz a két olasz javára. Egy Selestinó Madeiró nevű portugál bűnöző, akit más ügyben halálra ítélték, kivégeztetése előtt bevallotta, hogy egyike a paintreei rablógyilkosoknak és hangsúlyozta, hogy Sacco és Vanzetti ebben az ügyben ártatlanok. Az amerikai hatóságok azonban ezt az új momentumot sem vették figyelembe és a legfőbb bíróság július 10-ikét jelölte meg a kivégzés napjaként. Mint-hogy a tiltakozások egyre hangosabbak és ingerültebbek lettek, Massachusetts állam kormányzója, akinek kegyelmezési joga van, az ügyet átadta egy külön erre a célra kinevezett bizottságnak megvizsgálás céljából és egyben intézkedett, hogy a kivégzést augusztus 11-ig halasszák el. A végleges döntés jogát pedig fentartotta magának.

Közben Saccot és Vanzettit a siralomházba vitték Charlestonba, ahol a kivégzés céljára elektromos gépek állanak. Amikor kitudódott, hogy a kormányzó augusztus 3-ikán fog dönteni ebben az ügyben, óriási izgalom fogta el különösen Newyork lakosságát. Ezrével állottak a szerkesztőségek előtt az emberek, hogy megtudják, miként döntött a kormányzó. Röviddel éjjel előtt a kormányzó titkára közölte, hogy Saccot és Vanzettinek nem fognak megkegyelmezni. Ezután rohamosan követték egymást az események. Az egész világ élénk tiltakozása még most is, órákkal, a tervezett kivégzés előtt, egyre tart.

Gyári képviselő és raktár

LEPAGE, CLUJ

Kérjen ajánlatot, prospektust.

El ne mulassza megnézni Mae Murray kiváló művésznőt

Cárnő nyakéke

legújabb naysikerű filmében a Magyar Színház-Mozgóban.

Hirdessen az Uj Keletben

Miért általános a jólét Amerikában?

Németországban az utóbbi években, amióta a birodalom konszolidációja teljes tempóban halad előre, az állam kereskedőket, mérnököket és tudósokat küld Amerikába, az ottani gazdasági és technikai, főleg pedig társadalmi élet tanulmányozása céljából. Németország gazdasági fellendülésének egyik eszközeként kívánja felhasználni az Amerikában nyert tapasztalatokat és a tanulmányuton lévő szakemberek mindig is hoznak olyan értékes tapasztalatokat, amelyeket a német kultúra ugy a technikába, valamint a gyakorlati élet más terén nagy haszonnal értékesít.

A tanulmányozók közül dr. Röpke professzor könyve, „Soziale Praxis“ keltett legutóbb szenzációs feltűnést. A tudós az amerikai társadalom tanulmányozása során mindenekelőtt arra a kérdésre akart feleletet: mi az oka annak, hogy az amerikai élet minden más európai államban élő társadalmaknál jobban prosperál:

Könyvében mindenekelőtt rámutat azokra a képzetekre, amik beállunk gyermekkorunk óta élnek Amerikáról. Mi azt hisszük, hogy Amerika még ma is az az ország, ahol az egyes egyén számára olyan gazdasági és szociális emelkedés lehetséges, mint sehol egyebütt. Ez az az ország, — úgy tudjuk — ahol a rikkancs ugyszólván könnyűszerrel tud hatalomhoz és tekintélyhez jutni, az Orosz-Lengyelországból bevándorolt kézműves néhány év alatt hatalmas koncernnek urává válik, ropant vagyonok a földből nőnek ki és minden munkás — napoleoni mintára — a milliomos csekkönyvét hordja tarsolyában.

Ezek a fogalmak — mondja Röpke tanár — ma már nem egyebek illuziónál, amelyek, ha közelebbről nézzük őket, eltűnnek, mint a szappanbuborék. Semmiből nagy vagyont szerezni, ezek az idők Amerikában végérvényesen eltűntek és pedig körülbelül 30 év óta, amióta az Egyesült-Államokban a koloniális fejlődés is befejeződött. A vagyon, az osztályok, a foglalkozások szerint való rétegződések szilárd formákba kristályosodtak ki és az amerikai viszonyok ma már sokban hasonlítanak az európaiakhoz. Feljutni a szociális létrán ma már éppen olyan nehéz Amerikában, mint Európában. Ha mégis sokat hallunk amerikai gazdagságról, unióbéli gazdasági csodákról, általános jólétről, akkor ezt a következőknek kell tulajdonítani:

Igaz ugyan, hogy Amerikának gazdasági „sturm és drang periódusa“ elmúlt, az összalakosság életnívója azonban bámulatos magasságokat ért el. Nincs a világon osztály, ahol az életkomfort általánosabb elterjedésnek örvendene, mint az Egyesült-Államokban. Minden munkás, sőt gyakran a cseléd is, saját autója felett rendelkezik, amelyen lakásától a gyárig utazik és amelyen a hét végén és ünneppon felkeresheti a szabad természetet. A legkisebb középpolgár lakásán is állandóan meleg víz áll rendelkezésre, amely megengedhetővé teszi számára az otthoni fürdést, telefonja van és természetesen rádiója. Az asszonyok elegánsak, rangra való tekintet nélkül. A munkaidő végoztével, a munkásnő átöltözködik és ilyenkor eltűnik minden szociális különbség polgári és munkásasszony között. De nem kell csodálkozni a dolgokon, amikor tudjuk, hogy a munkások rendszerint a legjobban prosperáló vállalatok részvényesei és a munkásbankok éppen azok, amelyek ebben az államban a legszilárdabban állanak. Ime, néhány példa:

A hatalmas Standard Oil Company of New Jersey részvényei néhány ezer munkás és kisebb alkalmazott kezében van, John D. Rockefeller mellett, aki ugyan dús gazdag ember, de mégsem birtokosa e vállalat részvénytöbbségének. Chicago huskonzervgyárának nyolevanezer részvényese van, a fele ezeknek a társulat alkalmazottja. Ugyanez a helyzet a két hatalmas vasúttársulatnál, a Newyork Central és a Pennsylvania RAILSVDNÁL. Emellett meg kell jegezni, hogy a munkás föderációk legnagyobbja, az American Federation of Labour, néhány hónappal ezelőtt kampányt indított az ötnapos munkahét mellett. Ez a legbeszédesebb érv az amerikai gazdaság nívója és az összalakosság jóléte mellett.

Röpke professzor társadalom-vizsgálódásai során a tömegjólét egyik oka gyanánt a napi életben jelentkező demokráciát jelöli meg. Amerikában nem ismerik az alattvalói szellemet, az emberek azért mert valaki nagytökés, még nem élvez különleges respektust. Erről ezeket mondja a társadalomtudós:

„Egy országban, amely nem rendelkezik feudális és arisztokrata hagyományok fölött, sok esetben káros ez a szellem, de társadalmilag, különösen annak fejlődése szempontjából felbecsülhetetlen. A „középkor nélküli országból“ „följebbvaló nélküli“ országot csinált a társadalmi fejlődés. Európában el sem tudnák képzelni, hogy egy európai államtitkár leüljön irodatisztjeivel és alkalmazottjaival egy egyszerű

vendéglőben ebédelni, aminek Washingtonban tanuja voltam. Láttam egy hatalmas ipartelep vezérigazgatóját együtt vacsorázni a gyári kantinban munkásai között, anélkül persze, hogy ebben a leereszkedésnek legkisebb nyomát is észleltem volna. A szociális atmoszféra olyan, hogy ilyesmi Amerikában teljesen lehetetlen. Fájdalom, ezt a szellemet nem lehet olyan könnyen átültetni európai földre, mint például a Ford-féle gyártás metodusait, holott ez magasabb szempontból nézve, bizonyára annál ezerszer fontosabb volna.“

Amerika mintájára — a Röpke professzor következtetése — kell Európát is gazdaságilag megszervezni. Gépi kulturát követel egy gazdaságilag ujjaéledő Páneurópa.

Töröktamás Anna utja a varietétől a börtönig

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ott tették rá kezüket a rendőrség emberei, egy piszkos, palinkaszagu, Széchenyi-téri korcsmában, ahol nem tudom hányadik seprő-palinkás pohár után kiállt a terem közepére, szakadt hárászkendőt kanyarított a nyakába és spanyoltáncot lejtett favágók, alkalmi hordárok és szabad-ságos katonák publikumának. Most itt van a rendőrség, ő, a „vörös démon“, ahogyan a büntető törvénykönyv klienseinek világában elnevezték. Haja vörösebejászó bronz, a dus fonatokat alig tartja össze egy fogatlan fésű. A kék szemeket vízenyessé oldotta az alkohol, az arcán gunyos ráncok verődnek szerteszét. Az ajkain cleső ruza piroslik és vörös a szakadtas blúza, a szoknyája és rikitő piros a harisnyája is.

(A mozdonyvezető leánya)

A bűnügyi nyilvántartók igen jól ismerik a nevét: Töröktamás Annának hívják. Egy nyomortanyáról szakadt a világba, egy mozdonyvezető házából, ahol sok volt a gyerek, az apa mindig uton volt és otthon csak ritkán látták józanon. Örökös civódás, verés, sokszor véres verekedések, szitkok, káromkodás és ütlegek között nőtt fel Töröktamás Anna, sokszor nem ebédelt és a nyomor államtanyájáról még többször álmodott zizegő selyemről, simogató bársonyról. Tizennyolcéves korában hire járt a szépségnek.

Egy mérnök fedezte fel, sziniiskolába adták, azután egy mágna vette pártfogásba. Nemsokára pirosra manikürözte körmeit és otthagya a nyomortanyát. Szó nélkül. A mozdonyvezető lánya ugynevezett jobb körökben is szalonképes lett — valamit franciául is tudott, már illendőségből. Azután minden olyan szédületes tempóban történt. Kitért a háboru, katonatisztok jöttek. Színész nő nem lett belőle, ellenben egy varieté csillaga, a műsor fénypontja, egy év és már csak első szám volt, akkor táncolt, mikor alig volt publikum a nézőtér.

(A lejtőn)

Minden ugy ment, mint a karikacsapás. Töröktamás Anna táncolt tovább, szüntelenül és egyre lefelé, megállás nélkül. Az első büntetést, hat hónapi fogházat egy bankigazgató miatt kapta, akitől százezreket tartalmazó pénztárcáját emelte el. Másodsor már azért ítélte el a törvényszék, mert felhajtója, közvetítője és menaszere volt egy zseb-metszbandának, ezért másfél év járt neki. És újabb egy évet, mert lánykereskedelmi üzelmekben találtak vétkesnek. A vacarestii női börtön atmoszférája, az ott egybegyülő söpredék is megtette a magáét. A társaságbeli nőből, a színővendékről egy roncs maradt csupán, roncs testben és lélekben — meg a bronzvörös haj, mint szimbóluma ennek a bizarr fordulatokban gazdag életnek. Mert amióta a börtönt is megjártta, csak vörös ruhát hordott Töröktamás Anna rikitő és kihívó vöröset.

(Az utolsó bűn)

Zsebmetszők tanyáján, lebujszóban mindenütt ismerték már, az arisztokratákat megillető tisztelettel tekintettek rá és ő kitűnően értett ahhoz, hogy ezt a nimbuszt kamatoztassa. A kolozsvári rendőrség már régen keresi. Ma délelőtt Becsi Ándor bolgár kertész jelent meg a rendőrségen. Ziláltn, kétségbeesetten. Előadta, hogy egy vörös nővel mulatott reggel öt óráig, egy fellegvári lebujszó

és csak később vette észre, hogy 10.000 lejes pénztárcáját elemelték. A személyleírás pontosan megegyezett — a detektívek azonnal kimentek a korcsmákba, tudták, hogy megtalálják.

Onnan cipelték el, a Széchenyi-téri korcsmából. Arrogáns fölénnyel áll a rendőrtiszt előtt, az arcán gunyos ráncokba ette magát az alkohol és a börtön levegője. Mindent bevall. Ötig ittak, akkor elmentek a sétaterre. Itt megvágta a zsebet a kerétszék. Legfeljebb kap még egy esztendőt. Neki már ugyis mindegy. És ne gondolja a kapitány ur, hogy fél a büntetéstől. Megpróbálja mosolyba simítani ráncait.

(Ilyen a vérem)

— Ilyen a vérem! — és felhuzza vállait. Mint akkor, mikor még spanyol táncot lejtett és a varieté csillaga volt. Most 33 éves. (K. r.)

Tisztelettel értesítjük a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy az **Unitárius kollegiumban, Cluj, Calea Victoriei 12 sz. a.** (volt Kossuth Lajos-ucca)

**divatos
műhímezési tanfolyamot
nyitunk
a SINGER varrógépein**

Ezennel tisztelettel meghívjuk az igen t. hölgyeket oly megjegyzéssel, hogy

**a tanfolyamon való részvétel
ingyenes**

és annak meglátogatása mindenki részére szabad.

Az oktatás a különböző hímzőtechnikára, mint: színes hímzés, zsinór- és monogramhímzés, Madeira- és hardangi munkákra, rátét-ürszegély- és áttörési munkákra kiterjed és könnyen érthető módon olyképp történik, hogy a tanítványok már néhány napi részvétel után önállóan tudnak dolgozni.

Megjegyezzük még, hogy mindezen munkák az egyszerű eredeti Singer családi varrógépen végezhetők és hogy a kivitel nemcsak sokkal gyorsabb, hanem szebb is, mint a kézmunkáé.

Ezen tanfolyammal kapcsolatban alapos

**oktatást adunk a varrásban
és tömésben**

is, a gépeinkhez adott készülékek különös tekintetbevételevel.

E tanfolyam kezdete aug. hó 2.

Kiváló tisztelettel:

Societatea pentru comercial cu maşini
de cusut „SINGER“

BOURNE & CO.

CLUJ
STRADA MEMORANDULUI 20

Kotta - Lepage

Hirdessen az Uj Keletben

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati szakszervezetek napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5687. Ab 13.
1927. aug. 11.

Már a negyedik német pilóta is jelentkezett az Óceán átrepülésére. Hamburgból jelentik: Könecke német pilóta elhatározta, hogy Kölnben ugyanazon a napon fog startolni az Óceán átrepülésére, amikor a dessau repülők felszállnak. Könecke az Azuri-szigetek felé igyekszik Newyorkba, mert ebben az irányban találja a légköri viszonyokat legmegfelelőbbnek. Könecke a negyedik német pilóta, aki az Óceán átrepülésére vállalkozik.

Windischgrätzet újra megoperálták. Budapestről jelentik: Windischgrätz herceget újra megoperálták. A beteg állapota lényegesen javult, de hogy a gyógyulás teljes lehessen, néhány hónapi speciális kurára lenne szüksége az orvosok véleménye szerint. A herceg hozzátartozói ezért újabb szabadságmeghosszabbításért fordulnak az igazságügyi miniszterhez.

Daudet szökése miatt nyugdíjazták a Santé fogház igazgatóját. Párisból jelentik: A Santé-fogház igazgatóját, akit Daudet szökése miatt felfüggesztettek állásából, tegnap állították fegyelmi bíróság elé. A fegyelmi bíróság megrovásban részesítette a fogházigazgatót, az igazságügyi miniszter pedig elrendelte nyugdíjazását.

Sulyos autókarambol egy Konstanca melletti faluban. Bukarestből jelentik: Konstanca mellett, Mangiabunar török falu közelében, sulyos autókatasztrófa történt tegnap délután. Pherechide földbirtokos felesége, sportkedvelő és vakmerően merész asszony kilencven kilométeres sebességgel vezette gépkocsiját Konstanca felé. A kocsiiban két gyermeke és a soffőr ültek. Nem mészse a falutól egy falusi szeker nagy port vert fel az uton, de az asszony továbbra is kilencven kilométeres sebességgel hajtott. Amikor a szekeret utólérte és jobbra ki akarta kerülni, szembe jött Rizescu kereskedő gépkocsija, amelyet Pherechidené a nagy por miatt nem látott. A két kocsi egymásnak szaladt olyan erővel, hogy az összes utasok magas ivben repültek ki. Rizescu és Dragon Demonstene kereskedők sulyos sérüléseket szenvedtek. Rizescunak mindkét lába eltört, társa pedig a kéztöréssel kívül a homlokán szenvedett olyan sérülést, amely könnyen halálát okozhatja. Pherechide asszony és gyermekei kirepültek a kocsiból és az árok szélére zuhantak, anélkül, hogy valami komolyabb bajuk történt volna. Sulyosan megsérült azonban a soffőr, aki Pherechide asszony mellett ült és aki belezuhant a másik gépkocsi romjai közé. A sebesülteket egy konstancai szanatóriumba szállították, ahol Rizescu és Dragon kereskedőket megoperálták. Az orvosok komplikációtól tartanak, amelyek könnyen végzetessé tehetik a két sulyos sebesült sorsát.

Borzalmas földcsuszamlás Magyarországon. Szekszárdról jelentik: A tolnamegyei Regöly községben tegnap éjjel borzalmas földcsuszamlás történt. Eddig ki nem derített okból a hegyoldal hirtelen megindult és a hatalmas földtömegek lezudultak a hegyoldalban lévő barlangszerű lakásokra. Egy nyolctagu családot teljesen eltemetett a földomlás. A halottak kiemelését a katonaság csak délelőtt kezdte meg, mert újabb csu zamlástól tartanak. Megállapították továbbá, hogy

Amerika is hozzájárult hajóépítési programjának realizálásához

Nyolc új cirkálót és 12 darab 10 ezer tonnás hadihajót épít az Unió

(Washington, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Rapid City távirati iroda közlése szerint Coolidge elnök tegnap elfogadta a tengerészeti miniszteriumban kidolgozott hajóépítési programot, amit Wirburg államtitkár tett közzé. Az amerikai tengerészeti miniszteriumban elhatározták, hogy a kongresszus által engedélyezett nyolc új cirkálót három éven belül vízrebocsátják. Wirburg ezenkívül kijelentette, hogy Amerika továbbfolytatja hajóépítési programját s azért, mert nem sikerült

Gefiben megegyezni, eredeti tervei nem változnak. A kiszivárgott hírek szerint az amerikai hajóépítési program további részletei felhatalmazták a tengerészeti minisztériumot, illetőleg javasolják a minisztériumnak, hogy 12 darab 10 ezer tonnás és 8 hüvelyes ágyúkkal felszerelt cirkálót építsen. Az új tengerészeti programot hivatalos körökben mérsékeltnek, Coolidge elnök nemzetvédelmi szempontból megfélelőnek tartja.

Ismét katonai forradalom előtt áll Portugália

Lisszabon, augusztus 10. Lopez ezredes, a portói katonai parancsnok tegnap Lisszabonba érkezett és közölte a kormánnyal, hogy csapataiban óriási az izgalom és ha egy héten belül a kormányt nem alakítják ujja, lázadás tör ki ismét Portugáliában.

Kolozsváron becsapott a villám egy hóstáti házba, amelyről a tűz áterjedt a szomszédos épületekre

A kedd éjszakai vihar jelentős károkat okozott a város különböző részeiben. Jasi mellett embert ölt a vihar

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Három nap óta Kolozsváron és az ország más részeiben is a kánikulai hőség szélsően viharos időjárásba csapott át. Rendszerint a déli forróságot hirtelen záporok váltják fel, szokatlanul erős égrengés kíséretében. Tegnap azonban éjszaka tört ki a vihar Kolozsváron, amely végigsepert az egész városon. A szélrohám a Kertuccai 4. alatti nyaralóról lesodorta a tetőzetet, a Pata-ucca mögött épülő Ujtelepen pedig több házról leszakította az ablakokat. Néhány felig kész ház is erősen megrongálódott. A szél tetőcserepeket és téglákat kapott fel pehelyszerűen és százméteres távolságokra hurcolta. Ugyancsak károkat okozott a vihar a Donáth-uton és a Fellegváron, ahol több kunyhó összedől.

Sokkal sulyosabb következménye volt azonban a kedd éjszakai viharoknak a volt Magyar-uccában,

ahol a 96. számú házba lecsapott a villám. A ház, amely Hadházi István hóstáti gazdálkodóé, tüzet fogott. Az égő tetőzetről a tűz csakhamar áterjedt a szomszédos házakra, ami pánikot keltett a veszélyeztetett épületek tulajdonosai körében. Szerencsére, a hirtelen jött zápor erős segítőtársává szegődött az időközben kivonult tűzoltóknak, akiknek sikerült a tüzet hamarosan lokalizálni.

Tegnap erős vihar tombolt Jasiban és környékén is. A ciklon fákat tépett ki tövestől. Egy több százkilós sulyu szántógépet felkapott a földről és félkilométernyi távolságra dobta el. Jasi mellett egy faluban a község határában táborozó cigányok sátrait sodorta el minden holmijukkal együtt a szélvész. Az egyik sátorban az árbóc Gruia Mária cigányasszony fejére zuhant és sulyosan megsebesítette. A szerencsétlenül járt asszonyt bevitték a kórházba, ahol néhány óra múlva meghalt.

két cigánycsalád is lakott a homokparton, akiket szintén eltemetett a lezuduló földtömeg. A földcsuszamlás robajára két család menekülni kezdett, a megindult föld azonban az egyik kislányt és apját, valamint a másik család két tagját maga alá temette. Csak az egyik kislányt mentették meg, a többiek meghaltak.

A Haggibbor vasárnapi táncos kertiünnepélye az Ujságíróklubban. Egyre fimpozánssabb arányban bontakoznak ki azok az előkészületek, amelyek a Haggibbor augusztus 14-iki kertiünnepélyét előreláthatólag az utóbbi évek legjobban sikerült mulatságává fogják avatni. A szízet is meghaladja azoknak a fiatal asszonyoknak, urilányoknak és fiatalembereknek a száma, akik Biró Andorné, dr. Brunner Sándorné, dr. Jakobi Emilné, Hoffmann Ernőné, dr. Neufeld Jenőné és Sugár Frigyesné vezetése alatt a rendezőbizottságban az ünnepély sikere érdekében fáradoznak. A program oly nagyszabású, hogy délután 4 órától reggelig, egyszerre több fronton is, szakadatlanul követik egymást a legszenzációsabb szórakozások. A rendezőség gondoskodott róla, hogy a legkisebb gyermek től a legtisztéletreméltóbb gardedámig mindenki megtalálhassa a maga mulatságát. Kedvezőtlen idő esetén az Ujságíróklub pazer termei állanak a közönség rendelkezésére.

Temetőrabló cigányok. Bukarestből jelentik: A rendőrség letartóztatott egy cigánybandát, amely halottrablásokból élt. A banda a Bellu-temető Számos sirbőlját kifosztotta. Lakásukon nagymennyiségű rablott holmit találtak.

Kotta - Lepage

Hány hallgató vehető fel a magyar egyetemek fakultásaira? Budapestről jelentik: A magyar kultuszminiszter rendeletet adott ki, melyben a közeledő új egyetemi tanév első felére szabályozza az egyetemre felvehető hallgatók számát. A budapesti egyetem jogi korára ötszáz, az orvosira háromszáz, a bölcsészetre háromszáz, a természettudományira 10 vehető fel. A debreceni egyetemen a jogi fakultásra 200, az orvosira 80, a bölcsészetre 100 vehető fel. A pécsi egyetemen a jogi fakultásra 200, az orvosira 150, a bölcsészetre 60 vehető fel. A budapesti közgazdasági egyetemre 400, a műegyetemen a mérnöki fakultásra 150, az építészetre 100, a gépészmérnökre 300, a vegyészmérnökre 20, a közgazdaságra 75 vehető fel.

Tűz a színházban! Mentésük meg gyermekemet!! Szenzációs film az Opera-Mozgóban péntektől kezdve.

Jean Prosteanu második hangversenye. Jean Prosteanu, a kiváló hegedűművész, aki néhány nappal ezelőtt nagyszerű Paganini-estét adott, közkiántra szombaton este megismétli koncertjét. Műsorán ezuttal is azok a Paganini-számok fognak szerepelni, amelyekkel már Bukarestben is rendkívüli tetszést aratott. Jegyeket a Cartea Romaneasca árusít.

Vérezgő csendőrmester. Bukarestből jelentik: A mehedintimegyei Flamanda községben letartóztatták a helyi csendőrszolgálat parancsnokát, Stamate őrmestert, aki a vasárnapi óra folyamán részeg állapotban rálőtt a táncolókra és négyet közülük, egyik csendőrtársával együtt lelőtt.

A FAMILIA kenyérrel magas táperejénél fogva 25% megtakarítás érhető el

Washingtonban
almas ipartelep
ni a gyári kan-
l persze, hogy
bb nyomát is
noszféra olyan,
sen lehetetlen.
n lehet olyan
ldre, mint pél-
sait, holott ez
zonyára annál

ny 10.000 lejes
leírás pontosan
nal kimentek a
ják.
téri korcsmából.
t előtt, az arcán
alkohol és a bör-
ig ittak, akkor
a zsebét a ker-
esztendő. Neki
a kapitány ur,
a mosolyba simi-

Ilyen a vérem)
elhuzza vállait.
áncot lejtett és
es. (K. r.)

lyamot
gépein
k az igen t.
gy
észvétel

észére szabad.
zotechnikára,
monogram-
kákra, rátét-
kiterjed és
örténik, hogy
észvétel után

ezen munkák
di varrógépen
csak sokkal
kézimunkáé.
an alapos

rásban
kek különös
t. hó 2.
cu masini
CO.
LUI 20

Keletben

A német osztályorsjáték két tisztviselőjét letartóztatták

Kilopták a főnyeremény számát a szerencsekerékből

Berlin, aug. 10. A porosz osztályorsjáték mai húzását váratlanul elhalasztották, minthogy különböző szabálytalanságok nyomára jöttek. A késő délutáni órákban letartóztatták az osztályorsjáték két magasrangú tisztviselőjét, akik különböző manipulációkkal maguknak akarták biztosítani a főnyereményt.

A 278.000 sorsjegy száma a szerencsekerék

dobján van elhelyezve és a dob átvizsgálásánál kiderült, hogy az egyik szám eltűnt a kerékből. A húzásnál a két letartóztatott tisztviselő egyszer már bevált trükkjükkel ezt a hiányzó számot adták volna át a sorsolást vezető kormánybiztosnak. A hiányzó szám sorsjegyét egyik büntársuk vette meg és a nyereményben hárman osztoztak volna. Az osztályorsjáték folyó húzását megsemmisítették.

— A francia baloldali sajtó a Rajna-vidék kiűritését követeli. Párisból jelentik: A baloldali sajtó hevesen támadja a jobboldali lapoknak Németország-ellenes támadásait. A „Quotidien“ követeli, hogy Franciaország irtse ki a Rajna-vidéket és ugyanígy ír a „Paris Soir“ is, amely megállapítja, hogy Németország teljesítette összes kötelezettségeit. A lap értesülése szerint Briand folytatni fogja Locarno és Thoiry politikáját.

— Zsufolt háza volt Virágh Lajos dalestélyének. A nyári szezon ellenére zsufolt ház előtt zajlott le kedden este Virágh Lajos ária- és dalestélye a kolozsvári római katolikus gimnázium dísztermében. A közönségnek nem volt oka megbánni az előlegezett bizalmat, amely az estély iránt mutatkozott általános érdeklődésben nyilvánult meg. Erre vall, hogy az előkelő közönség meleg ünneplésben részesítette a népszerű, tehetséges művészt. Virágh Lajos megérdemelte ezt az ünneplést, mert az est folyamán olyan művelőzetet nyújtott, amelyben ritkán van része a kolozsvári közönségnek. Amióta legutoljára hallottuk, hangja nagyon sokat fejlődött a bécsi Steiner-iskola hatása alatt. Baritonja sokkal bárosnyosabb és természetesebb lett, azonfelül erősen érces hanganyagának magas regisztereit is ki tudja használni. Virágh Lajos közel van ahhoz, hogy legtökéletesebben csiszolt hanggal lépjen a közönség elé. Ma még előfordul, hogy amikor sok melegséget akar vinni énekébe, elveszti egyensúlyát. Ez talán onnan ered, hogy mellrezonanciája kissé túlteng és a kellenél gyakrabban vesz lélegzetet. Előadó művészete kifogástalan és különösen

Blatt harisnyái a legjobbak - Cluj

az Ady Reinitz dalokat tudja hatalmas drámai erővel interpretálni. Virágh nem a mély és a magas hangok bravurjait keresi műsorának során, mely komoly művészi erőt igénylő darabokból van kiválasztva, így Schubert „Der Tod und das Mädchen“-ét mélyen átértzett bensőséggel tette hatóságá. Leoncavallo dramatikus igazságra törekvő „Zaza“-jával a tropikus égő asszonyainak erotikáját érzékeltette Grieg varázslatos „Ein Schwann“ című darabját szinte melegséggel énekelte. A koncert végén a közönség percekre ünnepelte a kiváló énekest. A zongorakíséretet Rónai Antal a Román Opera tagja szolgáltatta művészi hozzáértéssel. (Z.)

— Házasság. Geist Rezső Ludas és Schwimmer Jenő Oradea-Mare ezuton hívják meg rokonságiakat és ismerőseiket folyó hó 14 en Marosludason tartandó esküvőjükre. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Egy bukaresti magyar kőművest gyanúsítanak a 21. gyalogezred municióraktárának felrobbantásával. Bukarestből jelentik: A 21. gyalogezred municióraktárának robbanása körül bevezetett vizsgálat még nem fejeződött be. Valószínűnek látszik, hogy a letartóztatott Varga nevű magyar kőműves nem áll messze a tüztől.

* Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szaktekintélyek által javalva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epebajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfekély eseteiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Bicsád (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

Szerkesztői üzenetek

Kéziratokat nem adunk vissza és nem örünk meg. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélbeli válasz csak megfelelő bélyeg ellenében.

L. Em. Seica-Mare. Leveléből nem tűnik ki, hogy 1 százalékos forgalmi adóval kapcsolatban mit kíván megtudni. A törvény megjelent magyar fordításban is, leghelyesebb tehát, ha megveszi valamelyik könyvkereskedésben.

M. A. Treznea. Önnek feltétlenül igaza van, hiszen a törvény maga sem kívánja senkitől, hogy tanuskodása miatt meglehetősen nagy költségekbe verje magát. Megvalljuk, a bíróságnak azt az érvelését, hogy a költségek megtérítése csak abban az esetben jár, ha a vádlottat elítélik, — mi sem értjük és azt kell gondolnunk, hogy ön nem az illetékes tényezőkhöz fordult jogos követelésével. Az igazságszolgáltatásnak amugyis döcögő szekere valóban kátyuba kerül, ha a tanuknak, akik 3—4 munkanapot is elveszitenek a tárgyalásokon való megjelenésükkel, még a készkiadásait sem térítik meg. Ilyenformán mindenki óvakodni fog attól, hogy tanuként jelentkezék és inkább hallgatni fog, akár milyen fontos mondanivalója volna is az igazság kiderítésének elősegítésére. Tessék ügyvédhez fordulni, habár jelen esetben a honorárium és a bélyegköltség meg fogja haladni azt az összeget, amelyet kapnia kell. Bizony, amióta az új illetéktörvényt behozták, az embereknek le kell mondaniook az igazságkeresésről, mert az olyan sokba kerül, hogy luxusszámba megy.

W. Előfizető. A be nem jegyzett cég is köteles naplót és leltárt vezetni, ha nincs rendes könyvtel.

I. Lajos, Turulung. Ha az ügyben újabb fejlemények vannak, szíveskedjék azokat velünk közölni. Tessék megszerezni a szatmári törvénytől előtt folyó eljárás irattári számát, valamint azt is

Blatt harisnyái a legolcsóbbak - Cluj

közölni, hogy az illetők ellen miért indult meg az eljárás. Általában minden erre vonatkozó pontos adatot juttasson el hozzánk is mi érdemlegesen foglalkozni fogunk az ügygel.

Jesimon. Versét áttettük a „Noar“ ifjúsági folyóirathoz, amely minden számában közöl héber verset.

D. J. Cluj. Őszintén megmondjuk: ilyen rimelő gondolatokkal (?) nem érdemes továbbra is foglalkoznia. Az időt sokkal hasznosabban is fel lehet használni. Az újabb küldött verséről sem mondhatunk jobbat.

W. Simon, Hadad. A reklamált cikket nem kaptuk meg. Kérjük újra beküldeni és ha érdekes, díjlanul is leközzöljük.

Berkovicsné, Oradea. A két cím a következő: Henry Ford, Detroit, K. S. A. és D. J. Rockefeller, Newyork, N. Y., K. S. A. A posta így is megtalálja őket.

N. Beer, Ghiolt. Ha nincs kimondott foglalkozása, nagyon nehezen fog elhelyezkedni Franciaországban. Különben is újabban megnehezítették az idegenek munkába állását, amihez az itteni francia konzulátus utján engedélyt kell kérnie. Amennyiben nagyon ragaszkodik elhatározásához, azt tanácsoljuk, hogy egyedyleg egyedül menjen ki és a családja később, ha ön már elhelyezkedést talált.

S. Simlen. 1. Állatorvosi fakultás csak a bukaresti egyetemen van. 2. Négy évig tart. 3. Az elhelyezkedés aránylag könnyű, mert kevés az állatorvos. 4. Bővebbet a fakultás dékán hivatalától lehet megtudni.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÜDESEGÉT
FOKOSAN ÉS MÉRŐSÁZAN AZADALOG A FÉLLAPALHATÁRIAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

SPORT

Bombacsapatot szervezett a bécsi Hakoah

A bécsi Hakoah megkezdte futbalcsapatának megszervezését az őszi futballbajnokságra. A bécsi zsidó csapat, az első osztrák profibajnokság nyertese, Amerikába történt kivándorlásuk miatt klasszisjátékosainak legnagyobb részét elvesztette, de az eltávozottak helyét bő és jelentős ifjúsági rezervárjából pótolva, gyenge csapattal is tisztességes helyezést ért el az elmúlt évben. A szinte páratlan népszerűségnek örvendő Hakoah hatalmas táborát azonban nem elégtették ki az eldöntetlen eredmények és a kicsikart győzelme: bombacsapatot akartak ismét, amely méltán reprezentálhassa nemzetközi relációkban is a zsidó futballsport erejét.

A Hakoah-pártolók körében mozgalom indult meg, amelynek az volt kifejezett célja, hogy az egyesületet megfelelő anyagi eszközök előteremtésével ismét a régi színvonalra emeljék. A mozgalom hatalmas visszhangra talált Bécs zsidó társadalmában és fokozottabb erőfeszítésre ösztönözte az egyesület vezetőségét is. Éppen ebben az időben tartózkodtak Bécsben azok a volt Hakoah-játékosok, akik a hazatérő Hakoahval szabadságra jöttek Európába. A klub vezetősége érintkezésbe lépett velük és az akció eredményeképpen a csatársor két erősségét —

Blatt harisnyái a legtartósabbak - Cluj

Schwartz Ernőt és Häusler jobbösszekötőt sikerült visszaszerződtetni. Nikolsburger szerződésére is végleges és így a Hakoah csatársora a következőképpen fog kialakulni: Schwartz, Häusler, Nikolsburger, Hess, Fischer. Számításba jön természetesen a válogatott Wortmann is.

A fedezetek közül eddig csupán Gold és Fried szerződésére biztos. A háttérdek maradnak Scheuer és Feldmann, míg kiváló képességű kapusát, Fábiant elveszítte a Hakoah. Fábiant az amerikai Giants szerződésére le, helyette Halmos, a budapesti 33 asok Kolozsváron is szerepelt kapusa fogja védeni a Hakoah kapuját. A csapat szervezése még nem teljes, több elsőklasszisu játékos szerződésére van folyamatban, akikkel együtt ismét a régi erőt fogja reprezentálni a bécsi zsidó csapat, amely még e hónap folyamán a Slaviával, a Ferencvárossal és a Hungáriával fog megmérkőzni.

Ma utoljára látható BEREGI OSZKÁR filmen az Opera-Mozgóban „Egy szép asszony négy éjszakája“ című filmben.

Csütörtök
K
a m
Az uj
(Cluj-Ko
tudósítóját
mellett fol
amelyet a
mara hivo
vezekedés
napokban
határozata
ben akció
hidálásara
természeti
kellő ered
Akam
megnyitój
delmes bes
sági Keres
akció egy
azokat az
erdélyi és
vezésére i
nyeket, an
érték. Az
lakoztak e
sebb háns
tartozó tiz
várad, M
szentgyörg
Dicsőszen
szerveked
Dr. Fr
helyzetéve
nek a keré
val foglal
alkotásától
Ezután ke
lozsvári ke
Rövide
szerközpo
ban foglal
galommal,
szereszek
gyógyszere
anyag ere
bizásából
a központ
Németorsz
pedig gyó
szerzése é
Kolozsvár
kezd meg
Aktív
fakivitel.
közlése sze
mutatkozik
Lengyelors
életre kap
A
egy-
Egyesül
lelzálog
Deviz
Zürich
Newyork
London
Páris ..
Milano
Prága ..
Budapes
Belgrád
Bukarest
Varsó ..
Bécs ..
Berlin
Száz

Közgazdaság

Rövidesen megalakul a második kereskedőtestület Kolozsváron

Az új egyesület már előzetesen csatlakozott az országos kereskedőszövetséghez

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ügyet megillető érdeklődés mellett folyt le tegnap este az az értekezlet, amelyet a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara hívott egybe az országos kereskedői szervezkedés kérdésében. Az értekezletet megelőző napokban egy előbbi szűkebbkörű konferencia határozataiképpen a kolozsvári kereskedők körében akció indult meg bizonyos ellentétek áthidalására, de mert ezek nagyobbára személyi természetűek, a közeledési kísérlet nem járt kellő eredménnyel.

A kamarai értekezletet Pop Sever elnöki megnyitása után a vendég Kun Richárd terjedelmes beszámolója vezette be. Az Arad Bányásági Kereskedelmi Egyesület elnöke, mint az akció egyik kezdeményezője, mindenekelőtt azokat az okokat ismertette, amelyek őket az erdélyi és bányásági kereskedőszövetség megszervezésére indította, továbbá azokat az eredményeket, amelyeket eddigi szervező útjukon elértek. Az országos szövetség gondolatához csatlakoztak eddig: Temesvár, Arad és kilenc kisebb bányásági város, a szász Handlungsrühmhoz tartozó tíz kereskedői szövetség, továbbá Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Torda, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Dioszentmárton és még több kisebb helyi szervezkedés.

Dr. Fried János a kereskedelem mostoha helyzetével és különösen a kormányrendeleteknek a kereskedelem ellen fordult tendenciájával foglalkozott. Az országos szervezet megalakításától sokat vár.

Ezután a vendégek eltávoztak, hogy a kolozsvári kereskedőknek a szövetséggel szemben

való állásfoglalását az ő jelenlétük ne feszélyezze. A vitát Rózsa Mór indította meg, aki azt javasolja, hogy az akció iránt érdeklődő kamarai tagok hetenkénti összejövetelre kérésztársak elő a szervezkedést. Havas Lázár helyes kritikái megjegyzései után Sipos Jenő, Gombos Benő és dr. Pop Sándor szóltak hozzá a tárgyhöz, majd Rózsa Mór bejelenti, hogy a Sfarul Negustorese egyes vezetőségi tagjaival a meg-egyezés nem sikerült és az elégtelenségek megszüntetésére elegendő garanciát a tárgyaló felek nem kaptak, ezért a kereskedőknek ez a része külön uton kénytelen menni. Akármennyire is kívánatos volna az egységes eljárás, egy új kolozsvári kereskedőtestület megszervezését javasolja, ami csak hasznára lesz a kereskedőmozgalomnak, mert mindkét egyesület versenyezni fog minél nagyobb teljesítmények elérésében.

Rózsa Mór indítványát az értekezlet egyhangulag elfogadta, miután az előbbi szónokok külön indítványukat visszavonták. Somogyi Miksa azt ajánlotta, hogy ne mondják még ki a megalakulást, hanem küldjenek ki egy bizottságot a szervezkedés előkészítésére. Ez dolgozzon ki egy komoly programot, amelynek alapján remélik, hogy a kereskedők tömegesen fognak hozzájuk csatlakozni. Pop Sever elnök indítványára leszögezte az értekezlet, hogy a megalakítandó új szövetség csatlakozni kíván az országos szervezkedéshez.

Végül az értekezlet elhatározta, hogy a szervezőbizottság tagjai a kedd esti értekezleten megjelent összes kereskedők lesznek, elnöke pedig Pop Sever kamarai alelnök.

Rövidesen megalakul a kolozsvári gyógyszerközpont. Annak idején egész cikksorozatban foglalkozott az Uj Kelet azzal a mozgalommal, amely az erdélyi és bányásági gyógyszerészek körében indult meg egy központi gyógyszerraktár létesítésére. Az akció megfelelő anyagi eredménnyel járt és az alapítók megbízásából Lupu Romulus medgyesi gyógyszerész, a központi raktár dezinált igazgatója most Németországban jár, részben bevásárlás, részben pedig gyógyszerárugyarak képviselőinek megszerzése érdekében. A gyógyszerközpont, amely Kolozsváron lesz, előreláthatólag október elsején kezd meg a működését.

Aktív a Németországba irányuló román fakivitell. A bécsi „Internationaler Holzmarkt“ közlése szerint a nemzetközi fapiacón éles tagozódás mutatkozik az egyes országok között. Belgiumban, Lengyelországban és Jugoszláviában rég nem látott életre kapott a faüzlet, ezzel szemben a francia és

o asz piac redukált aktivitással dolgozik. Romániában az üzlettelenség tovább tart. Az export átmeneti fellendülése után az üzletek megint stagnálnak, a piac jövőbeni helyzetének kialakulása viszont a legújabb politikai események hatásától függ. A nyomástó helyzet ellenére Németország felé egy szárazföldi, mint a vízi uton Galacou át irányuló faexport jelenleg is aktív és a realizált árak is elégitők. A többi államokban a helyzet változatlan.

Helyreállítják a békebeli vasúti összeköttetést Skandinávia és Konstantinápoly között. Augusztus második felében ül össze Budapesten a közép-európai és Balkánállamok vasútiügyi konferenciája, amely a háború óta első ízben fog foglalkozni az Északkeurópa és Dél- európa közötti direkt összeköttetés helyreállításának kérdésével. A terv szerint a közvetlen nemzetközi vonat Osztdendéből fog indulni és Berlinen, Bécsen, Budapesten, Belgrádon át Konstantinápolyig fog közlekedni. Ennek a

Tőzsde

Az erős kínálat ellenére az árak tartják magukat, de a lej külföldi jegyzései alapján egy-két napon belül a piac ismét lanyhább lesz.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3120—3125	—	—	491 ¹ / ₂	3135	11045	13689	650 ¹ / ₄	1927 ³ / ₄
Newyork	161 ¹ / ₂ —162	51887	51888	2552	162	57280	710	3375	—
London	787—789	2522	2522	12456	739	2784 ¹ / ₂	3454 ¹ / ₂	16402	48615
Páris	640—645	2033 ¹ / ₂	2033 ¹ / ₂	—	637	2245	2733	13220	392
Milano	890—895	2825	2825	139	888	3120	3867	18387	544 ¹ / ₂
Prága	478—479	1539	1539	7570	482	1698	2103 ⁷ / ₈	—	—
Budapest	2825—2830	9055	9055	—	—	—	12395	589 ¹ / ₈	—
Belgrád	—	913	913	—	—	1008	1249 ¹ / ₂	5942 ¹ / ₂	—
Bukarest	—	322	322	1580	—	354 ¹ / ₂	440	2105	—
Varsó	—	58	58	—	—	6405	7935	377	—
Bécs	2280—2290	7305	7305	—	2290	8065	—	475 ¹ / ₄	—
Berlin	3850—3860	12335	12331	—	3870	13610	16353	801	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 322, Páris 1580, Budapest 354¹/₂, Bécs 440, Prága 2105.

vonálnak egyenes csatlakozása lesz Svédországgal és Norvégiával is, úgy, hogy ilyenformán helyre fog állani a nemzetközi vonatok békebeli összeköttetése.

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok

Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélárak
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák
stb.

Pályázat

A pancotai izr. hitközség a közelgő nagy ünnepekre jámbor életű és kellemes hangu **בני מוסה**-t keres. Díjazás megegyezés szerint. Utiköltség csak a meghívottnak térítetik meg.

Pancota (Arad-m.) 1927. július 5.

Elnökség

Gummi

óvszerek

JUNO

illatszertárban

Cluj, Strada Iorga 5. (Jókai-u.)

Nemesak a

kereskedőknek,
hanem az
iparosoknak
gyárosoknak
is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvosztályában. — Mármarosszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea-maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés lezlet csak egy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Belvárosban vagy közeli szobák-konyhák lakást keresek. — Lloyd Express.

Önálló irodai női munkatárs, lehetőleg perfekt német nyelvtudással és kereskedelmi jártassággal, azonnalra kerestetik. Írásbeli ajánlatokat „Jövő” feligével kiadó továbbít.

Honwald

Cluj, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükrőgyár. Táblatüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Ügyes kereskedősegéd festékárú szakmából azonnalra kerestetik. Szombat és ünnepeken zárva. B. Holländer, Sibiu.

A város centrumához közel (villasorban), több mint egy holdas nemes gyümölcsfákkal levő gyümölcsös, villany és vízvezetékkel ellátva, jutányos árban eladó. Értekezni lehet Csernáthnál, Nagyszamosucca 12.

Cukorkaüzletnek, vagy hasonló célnak helyiség kiadó. Cim a kiadóban.

Keresek a belvárosban szoba-konyhás lakást szept. 1-re. — Cim a kiadóban „Öreg pár” jelgél.

FURUNCULUS a legjobb szer mindenféle kelés (Furunculus) ellen. Kapható minden gyógyszerárban. Előállítja Egger vegyészeti gyár, Cluj

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel**, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Butor legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I. C. Reg. Ferdinand 69

Géphimzést olcsón vállalkozok. Házhoz is elmennék. Vasut-utca 1. — Jammer Szerén.

Egy szoba-konyhás lakás lehetőleg a központban kerestetik azonnalra. Cim a kiadóban.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

A renovált Magyar Színház. Szeptember 1-én nagy meglepetése lesz annak a közönségnek, amely az újévad megnyitóelőadásán részt fog venni. A kopott, elaggott, lerongyolódott magyar színház helyett egy ragyogóan szép, tiszta, új színházat fognak találni. A színháznak külseje is belseje is gyönyörűen meg fog szépiülni. A szünet első napján a munkások egész serege lepte el a színházat: festők, kőművesek, kárpitosok, villanyszerelők s kora reggeltől késő éjszakáig szakadatlanul folyik a munka: A színház belsejét, nézőterét, előcsarnokát újra festik, a nézőtér falát bordószínű kárpittal borítják, a páholyokat kijavítják a nézőtér világítását vakítóan fényessé teszik az új lámpák és reflektorok egész tömegével, az előcsarnokot terazzo burkolattal látják el, teljesen újja alakítják a színház házi villamfejlesztő gépét, valamint a fűtési szerkezetet s ami a legfontosabb, hatalmas új dohányzó helyiség épül, amely egyszermind kényelmes buffét lesz. A közönség november 1-én rá sem fog ismerni a régi magyar színházra. Ezek az átalakítási munkálatok 2 millió leibe kerülnek, de viszont biztosítják a közönség teljes kényelmét.

A jövő évi bérllet. A régi bérlők számára fentartott határidő a mai napon lejárt. Csütörtökön reggeltől kezdődőleg már a színház minden eddig ki nem bérelt helye az új bérléigénylők rendelkezésére áll. Bérléni lehet reggel 9 órától 1 óráig és délután 6 órától 8 óráig a titkári irodában.

Siessen megnézni az „Ideal” kalapszalonn kirakatát talán Önnek is jut egy a most érkezett Bécsi modellekből.

Hirdessen az Uj Keletben

Dr. Gideon-Bierer ortopéd-sebészeti intézete Cernauți, Strada Română 21

Az ortopéd sebész-specialista hosszú ideig Lorenz bécsi professzor klinikáján volt műtőorvos. Veleszületett és szerzett deformációk műtéti és konzervatív kezelése, úgymint derék-, láb- és nyakizületi ficamok. X és O lábak, hátgerincferdülések, izületi merevség és bénulások utáni következmények stb. Zander-terem, ortopéd torna és masszáz. Műterem, amelyben járó és rögzítő készülékek, lúdtalpbetétek és sebkötések készülnek.

Szovátán

a Villa Speranza-ban levő

A rendkívül kedvező időjárás miatt az idei szezon szeptember hó végéig tart.

ururi panzióban
már aug. 15-ikén lépnek életbe a rendkívül mérsékelt utószezon árak.

Érdeklődni lehet dr. Krausz Józsefné főrabbinénál, Baia Sovata, Villa Speranza

Olcsó zsidótárgyú könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90-
M. Brod: Socialismus in Zion	„ 32-
Im Kampf um das Judentum	„ 32-
Étaik: Gedichte I/II	„ 125-
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung	„ 170-
Der XII. Zionistischen Kongress	„ 25-
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	„ 150-
Herzl: Philosophische Erzählungen	„ 130-
Herzl: Das Neue Ghetto	„ 125-
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	„ 125-
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk	„ 140-
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	„ 90-
Karpeles: Geschichte der Jüdischen Literatur I-II (920 lap)	„ 600-
Koigen: Der moralische Gott	„ 90-
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	„ 50-
Moses Mendelsohn: Jerusalem	„ 90-
Miwchar Haschira haivrit (Antologia)	„ 180-
Nordau: Zion-Schriften	„ 170-
Perez: Drei Dramen	„ 90-
Zlocisti: Moses Hess, Leinb.	„ 150-
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leinb.	„ 150-
I. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	„ 90-
Jüd. Theater I-II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	„ 125-
gebund.	„ 150-

Kaphatók: az UJ KELET könyvosztályában

„AURORA”
bodegámat
Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 14 sz. alól
szembe 25
szám alá helyeztem át. —
Kibővitve כשר vegetáriánus (tejesnemű) könyvével, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel **ELEK SIMON**

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

- Az olcsó könyvesoportha tartoznak:
- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
- Ignótus: Olvasásközben, tanulmányok
- Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
- Perutz: 9 és 9
- Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
- Blicher Clausen: Heine Inga, regény
- Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
- Schopenhauer: A szerelem metafizikája
- Zoltán Sándor: Örvény, dráma
- Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a a — portóköltésén kívül — **százhusz lej.** Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhoz küldjük.

11/11 ztő
S és
Kolozsvá
L. Pop (Brass
Telef
szerk. és ki
9-77
N. Sz. —
egyeb szám
váron és vi
Kresztben

1927 augusztus

A bukovi méltó akció különböző n... kai egységbe alkalmakkor... latot, ne csak hanem viselj... jellegét. A amely élén Mayer Ebner a kérdésben Dr. Ebner a zett ujságban Nem tito ségi védelem békétárgyalás delegáció biz vonatkozó ha delegáció kez

Mégis Ro határozottabb uttal nemzet gyarokat, a ket és törökö geknek és m a maguk szá nek. Tőlünk, nemcsak Oro ken is vanna lőznak az ell számitsák, jó záradékaik ép emlitik meg ismételtel el való tekintet vallási kiseb

A zsidó ellentállás te sitják és a z Vajjon miér A román szik ezt, me minimumra mint nemze domborodjék szimiláns zsi van egy ug és azt hiszik talajt az an ság az, hogy antiszemitiz

Innen va kodó zsidók szótól. Ok a jogaikra és a kormány mint az ug mányok elő ezt a külön vallási, han miták — a egyenjogusá ákok elleni nyalatra va

Egy alk tert, voltak gyunk, vag volt és ki többséghez — Tehá a román ne A minis szett neki. ban a dolg — Ha miért alkot frontot a v